

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

**ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАПЕРЕЧНИХ ПРИСЛІВНИКІВ У
СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

Студентки групи Кит06-22

факультету сходознавства

денної форми навчання

Освітньої програми

Східна філологія: китайська мова і

література, переклад, методика

навчання

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови та

літератури (переклад включно),

перша – китайська

Гордієнко Катерини

Олександрівни

Науковий керівник:

доц. Малинюк І.В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАПЕРЕЧНИХ ПРИСЛІВНИКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	8
1.1 Проблематика вивчення функціональних особливостей заперечних прислівників у китайській мові.....	8
1.2 Функціональні особливості методів заперечення в китайській мові	12
Висновки до Розділу 2	15
РОЗДІЛ 2 ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАПЕРЕЧНИХ ПРИСЛІВНИКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	17
2.1 Специфіка вживання заперечних прислівників у сучасній китайській мові.	17
2.2 Функціональні відмінності заперечних прислівників 不 bu, 没 mei	26
2.3 Функціональні особливості і відмінності заперечних прислівників 并 bìng та 又 yòu для посилення заперечення.....	35
Висновки до Розділу 2	41
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	44
摘要.....	48

ВСТУП

Вивчення функціональних особливостей заперечних прислівників у китайській мові наразі стає однією з важливих та цікавих проблем, яка привертає увагу лінгвістів. Ця тема важлива через те, що заперечні прислівники відіграють ключову роль у формуванні змісту висловлювань, особливо в контексті культурних та мовних нюансів. Розуміння їхньої функціональності дозволить краще розкрити структуру китайської мови та її особливості. Початок дослідження заперечних прислівників у китайській мові обумовлений необхідністю вивчення морфологічних та семантичних аспектів мови. У зв'язку зі складністю їх вживання та інтерпретації, розкриття їх функціональних особливостей стає важливим завданням для подальших досліджень.

Далі, приступаючи до аналізу, слід звернути увагу на взаємозв'язок між функціонуванням заперечних прислівників та особливостями мислення та сприйняття людиною мови. Це може розкрити, як саме спосіб мислення впливає на способи вираження думок, включаючи мовленнєві конструкції та синтаксис. Дослідження цієї теми допоможе краще зрозуміти сутність мовного процесу, а також виявити певні закономірності у функціонуванні заперечних прислівників у китайській мові. Такий аналіз не лише сприятиме поглибленню нашого знання про мову, а й дозволить розширити межі мовленнєвого виразу та підвищити ефективність комунікації.

Актуальність дослідження функціональних особливостей заперечних прислівників у китайській мові очевидна з кількох причин. По-перше, заперечні прислівники відіграють важливу роль у формуванні змісту висловлювань, особливо в контексті культурних та мовних нюансів. З ростом інтересу до китайської мови та культури, розуміння функціональних особливостей цих прислівників стає необхідним для спілкування та адаптації у китайському середовищі.

По-друге, актуальність дослідження пояснюється зв'язком між людською свідомістю, мисленням та способами вираження мовленнєвих повідомлень. Мова відображає менталітет та міркування людини, а прислівник є важливим інструментом для трансляції ідей та намірів. Розуміння функціональних особливостей заперечних прислівників допомагає краще осягнути взаємозв'язок між постановкою думок та мовленням в китайському контексті.

Актуальність дослідження функціональних особливостей заперечних прислівників у китайській мові пояснюється зв'язком між мовленням та лінгвістикою. Лінгвістика вивчає мову як систему знаків та її функціонування в мовленнєвій практиці. Заперечні прислівники є важливим елементом мови, який не лише впливає на семантику та синтаксис висловлювань, але й відображає культурні та соціальні аспекти мовного спілкування. Таке дослідження дозволить глибше зрозуміти структуру та функції мови в контексті китайської лінгвістики.

Метою нашої роботи є дослідити функціональні особливості категорії заперечного прислівника в сучасній китайській мові.

На основі зазначеної мети перед нами постають такі **завдання**:

- проаналізувати основні теорії та підходи до розуміння функціональних особливостей заперечних прислівників у китайській мові.
- визначити специфіку вживання заперечних прислівників у сучасній китайській мові на різних рівнях мовленнєвої діяльності.
- розробити класифікацію заперечених прислівників в китайській мові
- визначити практичне значення та перспективи використання отриманих результатів у китайській лінгвістиці.

Об'єктом дослідження є заперечні прислівники у сучасній китайській мові.

Предметом дослідження є функціональні особливості заперечних прислівників та їх вплив на мовне висловлювання у сучасній китайській мові.

Для дослідження функціональних особливостей заперечних прислівників у сучасній китайській мові було використано різноманітні **методи**:

- **спостереження та описовий метод:** використовувалися для виокремлення особливостей та характеристик китайських прислівників у різних мовних контекстах.
- **структурний метод:** залучався для аналізу розташування прислівників у реченні та виявлення їх функцій та значень.
- **семантико-стилістичний аналіз:** використовувався для виявлення варіацій та відтінків значень прислівників у китайській мові.
- **компонентний аналіз:** застосовувався для розгляду складових елементів прислівників та виявлення способів їх утворення.
- **функціональний метод:** використовувався для визначення ролі та функцій прислівників у різних мовних ситуаціях.
- **прагматичний аналіз:** застосовувався для вивчення впливу контексту та типу тексту на використання заперечних прислівників у науковому стилі.
- **метод узагальнення:** використовувався для формулювання висновків та узагальнення результатів дослідження.

Матеріали дослідження:

Для проведення дослідження функціональних особливостей заперечних прислівників у сучасній китайській мові було відібрано різноманітні матеріали з різних джерел. Зокрема, використовувалися тексти наукового стилю. Крім того, до матеріалів були включені текстові дані з онлайн-джерел, таких як статті на спеціалізованих сайтах та форумах для вивчення китайської мови. Загалом, було проаналізовано близько ста прикладів вживання заперечних прислівників у різних контекстах та мовних ситуаціях.

Наукова новизна полягає в:

Критичному огляді теорій та підходів: Дослідження включає аналіз не лише сучасних теорій, а й підходів, які датуються ранніми періодами розвитку китайської мови, що дозволяє зробити висновки про динаміку в розумінні функціональних особливостей заперечних прислівників.

Детальному дослідженні вживання: Дослідження вирізняється тим, що воно аналізує вживання заперечних прислівників на різних рівнях мовленнєвої діяльності, враховуючи не лише синтаксичні, а й семантичні та прагматичні аспекти.

Аналізі існуючих класифікацій: Дозволить отримати більш точне та актуальне уявлення про різноманітність заперечень у мовленні та їхню взаємодію з іншими мовними структурами. Такий огляд може виявитися корисним для подальших досліджень у галузі лінгвістики та для вдосконалення методів викладання китайської мови.

Виявленні практичного значення: Результати дослідження визначають практичне значення та перспективи його використання у китайській лінгвістиці, що може послужити основою для подальших досліджень та розробки методик викладання китайської мови.

Структура роботи. Робота складається зі змісту, переліку умовних позначень, вступу, двох розділів з висновками до кожного з

них, висновків до всієї роботи, списку використаних джерел та резюме китайською мовою. Обсяг роботи становить 49 сторінок.

Перелік умовних позначень

СКМ - Сучасна китайська мова

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАПЕРЕЧНИХ ПРИСЛІВНИКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Функції заперечення є дуже різноманітними. У жанрах академічного письма заперечення може використовуватися як форма риторичного прийому для непрямой мови (Елі Хінкель, 1997), для підвищення рівня протиріччя між пропозицією та очікуванням (Міхаель Джордан, 1998), а іноді для вираження негативних тверджень, пов'язаних з фактичними знаннями (Вінче Вероніка, 2008). Заперечні форми мають велике текстове і контекстуальне значення, яке неможливо передати за допомогою стверджувальних конструкцій (Міхаель Джордан, 1998). Через різноманітність форм і функцій заперечення самостійне знаходження фактичних знань у наукових статтях є складним завданням, коли йдеться про заперечення. Автори існуючих досліджень намагалися зрозуміти заперечення з різних точок зору.

1.1. Проблематика вивчення функціональних особливостей заперечних прислівників у китайській мові

У сучасній лінгвістиці провідні позиції посідає функціональна граматики, в якій основна увага приділяється функціональній стороні системно-структурної будови мови, що робить принципово можливим аналіз у напрямку від значення до форми (від функцій до засобів). Специфіка функціональної граматики полягає в тому, що цей опис будується не за окремими рівнями й аспектами граматичної системи (морфології, словотворення, синтаксису простого та складного речення), а на основі опори на функціонально-семантичні єдності цієї мови, які об'єднують елементи різних рівнів, взаємодіють на семантичній основі (Ян Нюйтс, Йоган ван дер Аувера, 2016).

Важливе значення має вивчення категорії заперечення. Заперечення - одна з властивих усім мовам світу вихідних, семантично

нерозкладних смислових категорій, котрі не піддаються визначенню через простіші семантичні елементи.

Це справедливо і щодо китайської мови, зі зростанням інтересу до функціональної граматики та когнітивної лінгвістики, вивченню семантичних категорій у китайському мовознавстві приділяють дедалі більше уваги. У 1990-х рр. серйозний переворот у наукових поглядах китайських лінгвістів підготував ґрунт для подальшого розвитку цього напрямку досліджень. У цих умовах вивчення категорії заперечення в СКМ цілком природно стає одним з основних завдань лінгвістики. Заперечення, безсумнівно, відіграє виняткову роль у лінгвістичних дослідженнях, тому що розв'язання проблем заперечення і питань, пов'язаних із ним, дасть змогу дати пояснення іншим проблемам і, водночас, значно розширить обрії китайської мовознавчої науки загалом (Вень Чженьхуей, 2003).

Після 80-х рр., коли китайська лінгвістика вступила на новий етап свого розвитку і багато в чому пішла в ногу із західною, інтереси китайських учених у цій галузі зосередилися на трьох основних темах (Ху Цінго, 2007):

- 1) фокус заперечних прислівників;
- 2) порівняння заперечних прислівників 不 bù та 沒 méi;
- 3) дослідження заперечувальних конструкцій.

1. Фокус заперечення:

Сфера дії заперечення - це вся та частина речення, що слідує за прислівниками заперечення, а його фокус - зазвичай той елемент наприкінці речення, що виділяється інтонаційно (Люй Шусян, 1985). Однак якщо перед показником заперечення є елементи з контрастним наголосом, фокус заперечення зміщується на них. У визначенні фокусу заперечення важливо виходити з поєднання чинників інтонаційного виокремлення та контексту, вказуючи при цьому, що 的, 地, 得 володіють здатністю бути засобами для виокремлення

фокусу заперечення. Їхня поява в реченні обриває семантичний зв'язок заперечення з попередньою та наступною частинами, іншими словами, вони є синтаксичними показниками фокусу заперечення в китайській мові (Цянь Мінъжу, 1990).

Деякі зі складних слів діють як нестандартне заперечення (Ван дер Аувера, 2010). Коли прислівник має функції як заперечного, так і іншого семантичного поняття, його слід віднести до іншої категорії, наприклад, 未曾 wèicéng "не", 从不 cóngbù «не було такого щоб» та 从未 cóngwèi "ніколи не", які є не лише заперечними прислівниками, а й часовими прислівниками, і які класифікує як часові прислівники. Крім того, ці прислівники мають ознаку негативності, що вказує на їхнє негативне значення. Заперечення з погляду на структуру речення є лінійною граматичною категорією, воно має самостійну сферу дії та фокус, позиція заперечувального слова в реченні впливає на весь порядок слів (Юань Юйлінь, 2000).

Як бачимо, у постановці завдань щодо вивчення заперечення китайськими лінгвістами простежується своя специфіка, що пов'язано частково з особливостями китайської мови, а частково з традиційними застереженнями китайського мовознавства. Виокремлення сфери дії та фокусу заперечення можна співвіднести з вивченням загального та часткового заперечення в західній традиції; дослідження показників заперечення 不 bù та 沒 méi передбачає аналіз способів вираження та семантики заперечення; третя проблема поєднує вивчення семантики та синтаксису заперечення. Зрештою, останнім часом з'явилося чимало робіт, присвячених й іншим аспектам цієї мовної категорії.

2. порівняння заперечних прислівників 不 bù та 沒 méi:

Дослідження синтаксису та семантики маркерів заперечення 不 та 沒 показують, що 不 зазвичай заперечує виражену присудком

ситуацію, в той час як 没(有) заперечує існування подій або об'єктів (Клавдія Рос Дзін-хен Ма, 2006) . Багато дослідників, включно з Люй Шусянем (1985) і Ши Сяо (1995), підтримують цю думку. Ши Юйчжі (2001) пропонує розрізняти дискретні та безперервні зміни, де 不 використовується для безперервного, а 没 - для дискретного. Дай Яоцзін (2000) відзначає відмінності між якісним і кількісним запереченням за допомогою 没.

3) дослідження заперечувальних конструкцій.

У китайській мові існують негативні конструкції специфічного характеру. У китайській мові є випадки, коли негативна форма має стверджувальне значення або, навпаки, стверджувальна форма виражає негативне значення (Лі Фейвей, 2019). Негативна форма виражає стверджувальне значення в таких випадках:

1. У китайській мові часто вживається риторичне запитання з заперечним словом для вираження твердження. При цьому звичайна запитальна або оклична інтонація висловлювання. Іноді риторичне запитання з питальним займенником (прислівником) теж виражає твердження у китайській мові.

2. У китайській мові модальні дієслова в риторичному запитанні із запереченням теж мають стверджувальне значення.

3. Якщо перша частина складних речень у китайській мові має заперечну форму, а їхня друга частина належить до спеціальних питальних речень, то складні речення є стверджувальними.

4. Подвійне заперечення. Як у китайській, так і в російській мові, якщо в присудку подвійне заперечення, то речення має стверджувальне значення.

Досліджуючи зрощення заперечення 不 bù і морфемі 了 liǎo, було вказано на його граматичні особливості, наголосивши, що ця структура подібна до лексеми, бо вона характеризується відносною

стабільністю. Розрізняється два значення сполучення 不了 bùliǎo, bù le: "без кінця" і "не могли", і зазначає, що, у другому значенні, виражається ввічлива відмова (Сяо Гочжен 1997).

Конструкція 不太 A (bùtài A. не надто + дієприкметник), розрізняє два її види. На його думку, ці два види відрізняються значенням, побудовою, обмеженнями у виборі прикметника, а також характером прислівника ступеня 太 tài (Чжоу Сяобінь, 1992).

Що стосується прислівників 并 bìng і 又 yòu, використовуваних у негативних конструкціях, у традиційній науці домінувало уявлення, що функція обох полягає в посиленні негативного значення. Порівнюючи семантику цих двох прислівників можна побачити, що 并 bìng слугує для посилення негативного значення, а також для підкреслення, що факти не є такими, як їх описує співрозмовник, як про них зазвичай думають люди, або як вважав колись сам мовець. 又 yòu же може використовуватися тільки для посилення негативного значення в реченнях, для появи яких існують прямі негативні передумови (Ма Чжень 2001).

1.2. Функціональні особливості методів заперечення в китайській мові

Засоби вираження заперечення в різних мовах досить неоднорідні. До них належать морфологічні, синтаксичні, лексико-граматичні та семантичні засоби вираження, які можуть становити єдиний комплекс. Китайська мова значною мірою відрізняється від мов індоєвропейської родини. Позиція заперечення в китайській мові є проміжною між прислівниками та частками і має тенденцію до подальшого переходу в префікс. Схожість заперечення з прислівником зумовлена майже непомітним відтінком способу дії або ступеня якості, а також суворою препозитивністю щодо визначених предикативів.

Хао Лейхунь (2003) розділив заперечувальні прислівники на 6 груп: заперечення бажання, заперечення факту, заборона або відмова, заперечення необхідності, логічне заперечення і заперечення припущення, а також дав детальний опис граматичних функцій кожної з цих груп окремо.

Окрім найважливіших заперечних засобів 没(有) méi(yǒu) та 不 bù, китайська мова має ще багато заперечних прислівників, наприклад таких як 别 bié,, 甬 bǐng, 无 wú , 非 fēi та 未 wèi, які мають певні особливості вживання (Сяо, МакЕнері, 2008).

Негативна форма речення з присудком-прикметником утворюється таким чином: підмет + 不 bù + присудок/прикметник. У таких реченнях 不 bù виступає в ролі заперечної частки.

Форма, утворена суфіксом 得 de, вказує, що є можливість вчинення дії. За допомогою суфікса 得 de може бути утворена модальна форма головним чином від односкладових нерезультативних дієслів. Від цієї форми за допомогою інфікса 不 bù, своєю чергою, може бути утворена інша форма, яка вказує на неможливість вчинення дії. Також форму, утворену інфіксом 得 de, в розповідних реченнях, що виражають заперечне судження, можна використати з використано з 没有 méiyǒu і означає, що дія не була доведена до певного результату (Ян Вей, 2014).

Розглянемо одні з заперечних часток, які вживаються в китайській мові. Це 不 bù, 不是 bùshì, 没 méi, 没有 méiyǒu, 非 fēi, 无 wú, 未 wèi, 否 fǒu - не, ні .

不 bù вживається переважно в теперішньому та майбутньому часі, за допомогою цієї частки можна виражати звички, повсякденні дії. Також вона використовується з якісними прикметниками, прислівниками та для складання запитань. З іменниками та відносними

прикметниками напряду вона не поєднується. Примітно, що з заперечними частками не вживаються дієслова, оформлені суфіксом 了 le, оскільки видове значення цієї форми, завершення дії, за змістом не сумісне із запереченням. У такому разі перед дієсловом ставиться заперечення 没 méi за винятком дієслова 有 yǒu мати, з ним ця частка вживається і в теперішньому часі. Також 没 méi використовується для порівнянь . (Китайський електронний журнал 2006).

Також, 不 bù може виражати бажання, прагнення, тоді як 未 wèi виражає просто поточний стан. Наприклад, 我未婚 wǒ wèihūn - я не одружений/заміжня .

未 wèi також є книжковим варіантом 没有 méiyǒu з дієсловами зі значенням доконаного виду або минулого багаторазового часу. У цьому значенні він переходить у позицію префікса. Але на відміну від 没有 méiyǒu 未 wèi поєднується з модальними дієсловами.

无 wú - це книжковий варіант 没有 méiyǒu у значенні ні, не мати, без. У цьому значенні він переходить у позицію префікса. (Дзян & Цхао, 2005). Заперечення 非 fēi використовується переважно в офіційному та письмовому мовленні. Фактично він є не прислівником, а заперечною зв'язкою. За значенням повністю збігається з 不是 bùshì.

З 非 fēi утворюються книжкові рамкові конструкції: 非 fēi...不 bù...

Вони виражають модальне значення "бути вимушеним" - "без... неможливо". У розмовній мові вони усикаються до 非 fēi. (Редуан Джаморі, 1987).

否 fǒu також є книжковим запереченням і в сучасному мовленні найчастіше вживається у складі конструкцій 是否 shìfǒu, 能否 néng fǒu, дієслово + 否 fǒu. Вираз може розриватися, 否 може перейти в частку або виступати як префікс.

У спонукальному реченні вживаються заперечні частки 不要 *bùyào*, 别 *bié*, 不用 *bùyòng*, 甬 *béng*, 休 *xiū*, 勿 *wù* - ні.

За допомогою конструкції 也 *yě* теж, також і заперечення 没 *méi* (没有 *méiyǒu*) або 都 *dōu* та заперечення 不 *bù* як частки або інфікса.

Показник кратності ставиться в препозицію до дієслова. Така "негативна" кратність перекладається як "жодного разу не", "зовсім не", "жодного не" (Чжунвейї, 2009).

У китайській мові немає заперечних займенників, крім 莫 *mò* - ніхто.

На відміну від англійської, у китайській мові допустиме використання подвійного заперечення. Це стилістичний прийом, який полягає у спільному вживанні двох заперечувальних частинок, і називається 双重否定 *shuāngchóng fǒudìng*. (Люй Шусянь, 1982). Такі різновиди заперечень використовуються для посилення емоційного забарвлення речення (Чжоу Шенья, 1964).

За допомогою подвійного заперечення виражається твердження, але воно більш категоричне, ніж твердження звичайного типу. Часто такі твердження називають інтенсивними твердженнями.

Існує кілька засобів утворення подвійного заперечення. Поєднуючись між собою, вони утворюють численні та різноманітні варіанти подвійного заперечення. Також для посилення твердження заперечувальні частки можуть з'єднуватися зі знаменниковими словами, утворюючи стійкі поєднання, такі як:

不能不 *bùnéng bù*, 不得不 *bùdé bù*, 不会不 *bù huì bù*, 非... 不可 *fēi...bùkě*, 非...不能 *fēi... bùnéng*, 非... 不可能 *fēi... bù kěnéng*, 非...不会 *fēi...bù huì*, 非...不得 *fēi...bùdé*, 非... 不行 *fēi...bùxíng* (Китайський електронний журнал 2006).

Ці сполучення виражають необхідність вчинення дії і їх можна перекласти двома способами: 1) неможливо не; 2) тільки... можливо.

Висновки до Розділу 1

Висновки до першого розділу дослідження ілюструють глибокий аналіз та важливість вивчення функціональних особливостей заперечних прислівників у сучасній китайській мові. Розділ 1 присвячений теоретичним засадам вивчення цієї складної та важливої проблеми. У цьому розділі було проведено детальний аналіз актуальності проблеми вивчення заперечних прислівників у сучасній китайській лінгвістиці та розглянуто функціональні особливості методів заперечення в китайській мові. В ньому було зацентровано увагу на актуальності проблеми вивчення заперечних прислівників у китайській мові. Це важливе дослідження підкреслює необхідність подальшого вивчення цієї проблеми та розширення наших знань в цій області. З'ясувалося, що ця проблема є актуальною та потребує додаткового дослідження.

Було розглянуто функціональні особливості методів заперечення в китайській мові. Аналіз цього аспекту дозволив з'ясувати, які методи використовуються для вираження заперечення в китайській мові та як вони функціонують у різних мовних контекстах. Вивчення цих методів є важливим для глибшого розуміння мовних процесів, які відбуваються при використанні заперечень у китайській мові. В цілому, результати аналізу, представлені в цьому розділі, підкреслюють значимість та необхідність подальшого вивчення функціональних особливостей заперечних прислівників у СКМ. Зрозуміння цієї проблеми дозволить отримати більш повне уявлення про цю область, що є невід'ємною частиною сучасної лінгвістичної науки і має важливе значення для подальших досліджень та практичного застосування.

РОЗДІЛ 2

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАПЕРЕЧНИХ ПРИСЛІВНИКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

У цьому розділі буде розглянуто різні аспекти використання заперечних прислівників у китайській мові, звертаючи увагу на їх функціональні особливості, як ці прислівники використовуються для вираження різних семантичних значень та створення різноманітних варіантів заперечення. Також буде проаналізовано їх взаємодію з іншими частинами мови та їх вплив на синтаксичну структуру речень. На прикладах буде показано використання заперечних прислівників у різних ситуаціях, щоб визначити їхню роль і значення в сучасній китайській мові, звернемо увагу на можливі різноманітні інтерпретації та нюанси використання цих прислівників для кращого розуміння їх повної функціональної природи.

2.1. Специфіка вживання заперечних прислівників у сучасній китайській мові

Заперечення є інструментом, засобом передачі ставлення до дійсності. У китайській мові спостерігається досить велика кількість слів, що власне передають значення заперечення. Такі слова можуть відрізнятися як за частотно-вживаними, ретроспективно-лексичними, так і за лексичними та граматичними параметрами (Ліу Юехуа, 2001). До таких слів належать: 不 bù, 沒 méi, 勿 wù, 别 bié, 不要 bù yào, 无 wú, 非 fēi, 莫 mò, 甬 béng, 休 xiū та деякі інші.

Спостерігаються п'ять основних чинників, що впливають на вибір виду заперечення:

1. Мета висловлення: заперечення може використовуватися для відмови, заборони або вираження недостовірності.
2. Тип присудка: залежно від типу присудка (дієсловного чи іменного) обирається певний заперечний прислівник.

3. Час дії: деякі заперечення вказують на минулі події, а інші – на теперішні чи майбутні.

4. Емоційне забарвлення: вибір заперечення може передавати емоційний тон або підсилювати смислове навантаження висловлення.

5. Мовні звички та стійкі вирази: існує велика кількість фразеологізмів та стійких виразів, де вживання певних заперечень є сталим і має історичне пояснення (Ліу Юехуа, 2001).

Заперечення в розповідних і питальних реченнях не має специфічних особливостей, притаманних тільки такому типу речення, тоді як у спонукальних речень у китайській мові присутня особлива заперечувальна форма 别 bié, 不要 bù yào, 不用 bù yòng, а також окремі заперечення спонукальних речень, що відносно рідко вживаються. Ця відмінність пов'язана з тим, що в китайській мові велику роль відіграють службові слова, до яких належать і заперечувальні частки. У заперечних реченнях саме частки визначають вид речення, вказують на віднесеність до того чи іншого часового плану тощо (Лі і Томпсон, Сандра 1981).

(1) 别着急! bié zhāojí! Не хвилюйся!

У реченні, що розглядається, використано негативну частку 别 bié. Заміна заперечної частки 别 bié на звичайне заперечення 不 bù призведе до зміни типу висловлювання і, як наслідок, до зміни його сенсу. Використання звичайного заперечення змінює мету висловлювання, перетворюючи дане коротке спонукальне речення на розповідне. Крім того, фраза 不着急 bù zhāo jí (не хвилюється; не хвилюююсь; не хвилюватиметься тощо) набуде смислової незакінченості, бо відсутність суб'єкта призведе до того, що дію можна пов'язати з будь-якою особою або не пов'язати з жодною дійовою особою, а відсутність прямого додатка призведе до нерозуміння об'єкта впливу (Дзян Ланьшень 1991).

(2) 学生们，考试的时候不用（不要）快点！ xuéshēngmen, kǎoshì de shíhòu bù yòng (bùyào) kuài diǎn! Студенти, вам не потрібно поспішати під час іспиту!

Використане в наведеному реченні заперечення 不用 bù yòng (або його аналог 不要 bùyào), будучи запереченням, специфічним для наказових речень, саме по собі вказує на те, що метою висловлювання є спонукання до невчинення дії.

До цієї ж групи можна зарахувати речення, заперечення в яких представлено відносно рідко вживаними заперечувальними частками: 勿 wù, 甬 béng, 休 xiū, 无 wú, 未 wèi, 非 fēi.

(3) 请勿挤靠! qǐng wù jǐ kào! Будь ласка, не товпитись!

Частинка 勿 wù, не будучи настільки часто вживаною, як 别 bié, 不要 bùyào, 不用 bù yòng, проте активно використовується в сучасній китайській мові. Її вживання найхарактерніше для офіційного мовлення, а в деяких стійких словосполученнях і реченнях для вказівки на заборону дії або спонукання до її невчинення. Аналог заперечення 不要 bùyào (Редуан Джамурі, 2004).

(4) 你甬想蒙她! nǐ béng xiǎng méng tā! Не намагайся її обдурити!

Заперечення 甬 béng так само, як і заперечення 勿 wù, вживається головним чином у спонукальних реченнях, вказує на необхідність відмови від вчинення дії. Ця заперечна частка має яскраво виражене розмовне забарвлення. Однак 甬 béng порівняно з 勿 wù звучить м'якше, ніби не наказуючи, а пропонуючи відмовитися від дії.

(5) 休要缄默! xiū yào jiānmò! Не мовчи!

Використане в цьому реченні заперечний прислівник 休 xiū так само, як у вищенаведених спонукальних реченнях, вказує на заборону вчинення дії. Спочатку прийшла зі старокитайської мови, ця частка часто зустрічається в текстах Пекінської опери 京剧 jīngjù, у поетичних

творах, а також в окремих словах професійної лексики. Рідко зустрічається у стійких і звичних виразах: 休业 xiū yè, 休止 xiūzhǐ (Су Руй, Сюй Юйчень, Янь Суан, Коу Ї, 2021).

Розглядаючи чинник, пов'язаний із відмінністю речень за метою висловлення, необхідно зазначити, що фактор, що використовується в реченні типу присудка, також відіграє важливу роль, оскільки залежно від морфологічних ознак предиката, а у випадку із присудком, що виражений дієсловом, ще і в

Чинник використовуваного в реченні типу присудка також відіграє важливу роль, тому що залежно від морфологічних ознак предиката, а у випадку з присудком, вираженим дієсловом, ще й залежно від типу дієслова, заперечення може бути представлене частками 不 bù або 没 méi (у деяких випадках можлива повна форма заперечення 没有 méiyǒu).

(6) 李阿姨不坐火车。lǐ āyí bù zuò huǒchē. Тітка Лі не їздить потягом.

У реченні, що розглядається, заперечення 不 bù, характерне для дієслів дії, вказує на звичайну дію, а з погляду відношення за часом, може вказувати як на теперішній час, так і на майбутній.

У випадку, коли як присудок використовується дієслово володіння 有 yǒu (у реченнях володіння або в реченнях наявності), заперечення можливе лише з використанням заперечливої частки 没 méi, яка на відміну від 不 bù, може бути тільки в складі повної форми 没有 méiyǒu. Лише в цьому випадку проявляється заперечна форма дієслова: немає, не наявна, відсутня. Скорочена форма 没 méi може спостерігатися в поєднанні з модальною часткою 了 le для вказівки на зміну стану 没了 (没有了) méile (méiyǒule) «скінчилося» (Лі, Чарльз та Томпсон, Сандра, 1981).

(7) 她妈妈没有三个孩子。 tā māmā méiyǒu sān gè hái zi. У її мами не має трьох дітей.

(8) 墙上没有图画。 qiáng shàng méiyǒu tú huà. На стіні немає жодної картини.

Під час заперечення в реченнях із модальними дієсловами, майже з усіма дієсловами розумової діяльності можливе використання лише 不 bù (модальне дієслово 能 néng є виключенням і може бути вжите із запереченням 没 méi в минулому часі: 没能 méi néng не зміг; не було можливості).

(9) 教授不会说广东话。 jiàoshòu bù huì shuō guǎngdōng huà. Професор не вміє говорити кантонською.

Використане в цьому реченні модальне дієслово 会 huì може бути оформлене тільки негативною часткою 不 bù незалежно від часу дії.

(10) 我们不喜欢这个地方。 wǒmen bù xǐhuān zhè ge dì fāng. Нам не подобається це місце.

Дієслово розумової діяльності 喜欢 xǐhuān може бути оформлене тільки 不 bù.

Присудок, виражений дієсловом стану, на відміну від дієслів дії, модальних дієслів, дієслів психічних дій, оформляється тільки запереченням 没 méi, навіть якщо йдеться про стан, який існує в даний момент.

(11) 我的柜子里没挂着裙子。 wǒ de guì zi lǐ méi guà zhe qún zi. У моїй шафі не висять сукні.

Під час заперечення дієслова стану не тільки оформляються 没 méi, а й зберігають дієслівний суфікс 着 zhe.

(12) 灯泡没开着。 dēng pào méi kāi zhe. Лампочка не горить.

Якщо як дієслівний присудок використовуються дієслова розумової діяльності (知道 zhīdào, 认识 rènshí, 满意 mǎnyì та ін.), як заперечення застосовується лише негативна частка 不 bù.

(13) 她不知道这个汉语语法。 tā bù zhīdào zhège hànyǔ yǔfǎ. Вона не знає цієї китайської граматики.

Представлене дієслово може бути оформлене лише 不 bù. Час дії може бути встановлений безпосередньо в контексті або іншими граматичними способами (наприклад, через обставину часу).

Якісний прикметник у ролі присудка оформлюється заперечною часткою 不 bù, проте оформлення часткою 没 méi також можливе, якщо йдеться про стан, що передається за допомогою якісного прикметника.

(14) 汉语语法作业并不容易。 hànyǔ yǔfǎ zuòyè bìng bù róngyì. Домашнє завдання з китайської граматики непросте

容易 róngyì, що вказує на якість, оформлений заперечною часткою 不 bù, що відповідає звичайній практиці речень із якісним присудком.

(15) 那里从来没这么热过。 nàlǐ cónglái méi zhème règuò. Там ніколи не було так спекотно.

У цьому реченні прикметник 热 rè вказує не стільки на якість, скільки на стан і найчастіше перекладається українською мовою прислівником. У цьому разі якісний прикметник оформляється негативною часткою 没 méi, а після якісного присудка слідує суфікс 过 guò.

(16) 她没笑着说：这个消息不好听。 tā méi xiàozhe shuō: Zhège xiāo xī bù hǎotīng. Вона не сміючись сказала: Ця новина погана.

Відповідно до правил граматики китайської мови, за наявності в реченні двох дій, якостей, станів перше оформлюється за допомогою

суфікса і 着 zhe перекладається дієприкметником. Запереченням у цьому випадку слугує 没 méi.

У разі, коли присудок виражений дієсловом дії, багато що залежить від часу вчинення дії. У деяких випадках це правило поширюється і на присудки, представлені іншими частинами мови, що також слугує одним із чинників, які визначають варіант заперечення.

(17) 这个周末他没参加晚会。 zhège xīngqí tā méi cānjiā wǎnhuì.
Цього тижня він не був на вечірці.

У цьому реченні перед дієслівним присудком стоїть не заперечення 不 bù, а частка 没 méi. Використання заперечної частки 没 méi вказує на минулий завершений час, тоді як 不 bù могла вказувати на теперішній звичайний або майбутній час.

(18) 他们没(没有)吃早餐。 tāmen méi (méiyǒu) chī zǎocān. Вони не снідали.

У цьому реченні, як і в попередньому, використано заперечення 没 méi. Як заперечення також можна використовувати повну форму 没有 méiyǒu, при цьому саме заперечення 没 (没有) méi (méiyǒu) за відсутності інших показників часу вказує на те, що дія не відбувалася в минулому.

(19) 我的医生从来没旅游过那儿。 wǒ de yīshēng cónglái méi lǚyóuguò nà'èr. Мій лікар ніколи туди не їздив.

Поєднання 没 méi перед дієсловом і 过 guò після нього вказує на минулий невизначений час. З погляду перекладу важливо, що дієслівний присудок, оформлений у такий спосіб, майже завжди перекладається дієсловом недосконалого виду, при цьому в реченнях минулого часу також можливе використання заперечення 不 bù. Це відбувається в тому разі, якщо йдеться про заперечення постійної або тривалої тривалий період дії в минулому (Лі, Чарльз та Томпсон, Сандра, 1981).

(20) 老师以前不教德语。lǎoshī yǐqián bù jiào déyǔ. Вчитель раніше не викладав німецьку мову.

Оскільки "раніше" - це якийсь, невизначено тривалий період часу, використано саме заперечення 不 bù.

У реченнях тривалого (подовженого) часу як заперечення використовується 没 méi, суфікс 着 zhe при цьому не зберігається. Службова частка 呢 ne також може бути відсутня. Оскільки суфікс у заперечних реченнях не зберігається, відрізнити такі речення від речень минулого завершеного часу можна лише за контекстом.

(21) 访客没在点菜，在缴费呢。fǎngkè méi zài diǎn cài, zài jiǎofèi ne. Відвідувач не замовляє, він оплачує рахунок.

Якщо тривалий час представлений через одночасність двох або кількох дій і виражений, наприклад, парним сполучником 一边……一边…… yībiān…… yībiān……, то як частка заперечення також використовується 不 bù, яка ставиться перед першим сполучником.

(22) 奶奶不一边看电视一边跳舞。nǎinai bù yībiān kàn diànshì yībiān tiàowǔ. Бабуся одночасно не танцює і не дивиться телевізор.

Мовець має на увазі, що бабуся не зайнята цими двома діями одночасно. Можливо, вона зайнята тільки однією дією або не виконує жодної дії.

Фактор, пов'язаний з емоційним забарвленням або нюансами смислового навантаження, можна простежити на таких прикладах:

(23) 厨师不在厨房。chúshī bùzài chúfáng. Кухаря немає на кухні.

Заперечення 不 bù ніби вказує на те, що кухаря вже немає певний час і невідомо, коли він буде.

(24) 厨师没在厨房。chúshī méi zài chúfáng. Кухаря не було на кухні. Заперечення 没 méi, як заперечення тривалого (подовженого)

часу, вказує на те, що кухаря немає наразі (можливо, він зовсім недавно був і, можливо, скоро прийде).

(27) 我无法认同。wǒ wúfǎ rèntóng. Я не можу погодитися.

Використане в реченні заперечення 无 wú, яке рідко вживається у звичайних мовленнєвих ситуаціях, часто зустрічається у стійких виразах і в певних, так званих "звичних" словосполученнях: 无所事事 (wúsuǒshìshì. Нічого робити, нічим зайнятися), 无聊 (wúliáo. Нудний), 无不 (wúbù. Немає такого, який би не, всі без винятку), 无稽之谈 (wújī zhī tán. Пусті балачки, дурниця) (Джеррі Норман 1988).

(28) 这个考试的成绩现在未定。zhège kǎoshì de chéngjī xiànzài wèidìng. Результати цього іспиту наразі не визначені.

Заперечення 未 wèi є дієслівним запереченням, при цьому не просто вказує на невиконання дії, а й має відтінок "усе ще не...", "досі не...", ніби вказуючи на те, що дія мала відбутися, але до певного моменту так і не відбулася (Дзян, Цхао, 2005).

(28) 答非所问。dá fēi suǒ wèn. Давати відповідь, яка не відповідає питанню.

非 fēi належить до архаїчних елементів, що прийшли з мови веньянь. Заперечення 非 fēi зазвичай передає значення невідповідності будь-чому, помилки в будь-чому, незгоди з чим-небудь або неможливості здійснення будь-чого (Редуан Джамурі, 1987).

У даному підрозділі було розглянуто специфіку вживання заперечних прислівників у сучасній китайській мові. В китайській мові існує різноманіття прислівників, що передають значення заперечення, і вони можуть відрізнитися за різними параметрами.

До основних прислівників, що вживаються для заперечення, належать: 不 bù, 没 méi, 勿 wú, 别 bié, 不要 bù yào, 无 wú, 非 fēi, 莫 mò, 甬 béng, 休 xiū. Вибір конкретного заперечення

визначається рядом факторів, включаючи мету речення, тип присудка, час дії, емоційне забарвлення та мовні звички. Ці фактори впливають на те, яке саме заперечення буде використано в конкретному контексті. (Ян Нюйтс, Йоган ван дер Аувера, 2016).

2.2. Функціональні відмінності заперечних прислівників 不 bù, 没 méi та 别 bié

(一) Заперечний прислівник "不" bù:

1. 不 bù + дієслово

不 bù, якщо розглядати його з семантичного аспекту, виконує в реченні лише функцію простого заперечення. 不 bù вживається перед дієсловом, яке вказує на розвиток або зміну чогось, щоб виразити заперечення розвитку або зміни дії (Люй Шусян 1985).

(1) 我不写这个作业。wǒ bù xiě zhège zuòyè. Я не писав це домашнє завдання

(2) 她不喜欢下雨。tā bù xǐhuān xià yǔ. Вона не любить дощ

У прикладах (1) і (2) 不 bù заперечує дієслова 写 xiě і 喜欢 xǐhuān, вказуючи на заперечення дії 写 xiě і 喜欢 xǐhuān.

不 bù, яке додається перед дієсловами або фразами, що виражають дії, часто є запереченням певної волі, а іноді також вказує на відсутність певної звички, а також може вказувати на припущення (Чжу Дексі, 1998). вказує, що заперечний прислівник 不 bù також може використовуватися для заперечення певних природних явищ, на які не впливають суб'єктивні бажання. Прислівник 不 bù вживається перед дієсловом, яке виражає здатність бажати, щоб заперечити здібності, бажання, уподобання та можливості (Бай Цюань, 2003).

(3) 我法语的水平很差，我不会说。wǒ fǎyǔ de shuǐpíng hěn chà, wǒ bù huì shuō. Мій рівень французької дуже низький, я не можу розмовляти нею.

(4) 她的同学生病了，所以她不能参加考试。 tā de tóngxué shēngbìngle, suǒyǐ tā bùnéng cānjiā kǎoshì. Її однокласниця захворіла, тому вона не змогла скласти екзамен.

У прикладах (3) і (4) 不 bù заперечує дієслова 会 huì і 能 néng, вказуючи на те, що 不会说法语 (bù huì shuō fǎyǔ. Не вміти говорити французькою) і 不能参加 (bùnéng cānjiā. Не могли брати участь) - це не те саме, що 会说法语 (huì shuō fǎyǔ. Вміти говорити французькою) 能参加 (néng cānjiā. Міг брати участь)

不 bù, що стоїть перед дієсловом судження, використовується для заперечення дієслова судження, наприклад, перед дієсловом "是" shì (Пейраб, Вібуш 1994).

(5) 我的朋友是我的同学。 wǒ de péngyǒu shì wǒ de tóngxué. Мій друг - це мій однокласник.

(6) 老师是他的邻居。 lǎoshī shì tā de línjū. Вчитель - це його сусід.

(7) 我的朋友不是我的同学。 wǒ de péngyǒu bùshì wǒ de tóngxué. Мій друг - не мій однокласник.

(8) 老师不是他的邻居。 lǎoshī bùshì tā de línjū. Вчитель не є його сусідом.

У прикладах (5) і (6) 是 shì є дієсловом судження в реченні. У прикладах (7) і (8) 不 bù заперечує дієслово судження 是 shì, вказуючи на заперечення всього речення судження.

2. 不 bù + прикметник, що виражає заперечення стану природи або предмета.

(9) 老师教得好，但是学生们不努力。 lǎoshī jiào dé hǎo, dànshì xuéshēngmen bù nǔlì. Викладачі добре навчають, але учні не старанні.

(10) 基辅的天气不错。 jīfǔ de tiānqì bùcuò. У Києві не погана погода.

У прикладах (9) і (10) 不 bù вживається перед прикметником 努力 nǔlì або 错 cuò для вираження заперечення стану природи людини або предмета. У прикладі (9) 学生们不努力 xuéshēngmen bù nǔlì вказує на те, що учні не мають характеристику старанності.

3. 不 bù може використовуватися самостійно для відповіді на питання, вказуючи на повну протилежність того, про що запитують.

(11) А: 她们不知道考试的成绩? tāmen bù zhīdào kǎoshì de chéngjī? Вони не знають результатів іспиту?

Б: 不, 她们知道。bù, tāmen zhīdào. Ні, вони знають.

У прикладі (11) 不 bù використовується окремо, щоб вказати на заперечення твердження запитувача 她们不知道考试的成绩 (tāmen bù zhīdào kǎoshì de chéngjī. Вони не знають результатів тестів), коли насправді вони вже знають. 不 bù, коли використовується в діалозі окремо, означає повну протилежність тому, що запитувач висловив вище.

(二) Заперечий прислівник 没 (有) méi (yǒu).

Лексична природа 没有 méiyǒu залежить від його позиції. Вживаючись перед дієсловом, 没有 méiyǒu є одним словом, наприклад, 没有读 méiyǒu dú, де 没有 méiyǒu є прислівником (Чжуан, Хуйбінь та Лю, Чженцянь, 2011). Якщо він вживається перед іменником, це слово складається з двох слів, наприклад, 没有袋子 (méiyǒu dàizi. Немає сумки), де 没 méi є заперечним прислівником, а 有 yǒu - дієсловом.

1. 没有 méiyǒu як дієслово є заперечною формою дієслова 有 yǒu, за ним слідує іменник, який виражає заперечення наявності.

(12) 我们没有德语作业。wǒmen méiyǒu déyǔ zuòyè. У нас немає домашнього завдання з німецької мови.

(13) 阿姨没有电冰箱。Āyí méiyǒu diàn bīngxiāng. У тітки немає холодильника.

Коли 没有 méiyǒu слідує за іменником, 没有 méiyǒu є заперечною формою дієслова 有 yǒu. У прикладі (12) і (13) 没 méi є запереченням "我们有德语作业" (wǒmen yǒu déyǔ zuòyè. У нас є домашнє завдання з німецької мови)

і "阿姨有电冰箱" (āyí yǒu diàn bīngxiāng. У тітки є холодильник.)

Тобто виражає заперечення суб'єкта "ми" і "тітка", такого володіння і наявності.

2. 没 méi може виражати заперечення існування, і його часто використовують на початку речення для позначення часу або місця.

(14) 下午没有阳光。xiàwǔ méiyǒu yángguāng. У другій половині дня не сонячно.

(15) 办公室里没有职员。bàngōngshì lǐ méiyǒu zhíyuán. В офісі немає працівників.

Прислівник 没 méi у прикладі (14) заперечує той факт, що у другій половині дня сонячно. У прикладі (15) слово 没有 méiyǒu є запереченням того факту, що в офісі є працівники. Отже, слово 没有 méiyǒu в прикладах (14) і (15) вказує на те, що така річ не відбулася в певний час або що хтось або щось не існує в певному місці.

3. 没有 méiyǒu як прислівник, за яким слідує дієслово або прикметник, заперечує, що дія або стан мали місце. Коли 没有 méiyǒu слідує за прикметником, він обмежується прикметниками, які вказують на зміну стану, заперечення зміни стану в природі речей.

(16) 我没有听到你的电话。wǒ méiyǒu tīng dào nǐ de diànhuà. Я не чув вашого дзвінка.

(17) 这个问题还没有解决，我们需要更多的讨论。zhège wèntí hái méiyǒu jiějué, wǒmen xūyào gèng duō de tāolùn. Ця проблема ще не вирішена, і нам потрібно обговорити її ще раз.

У прикладах (16) (17) 没有 méiyǒu використовується як прислівник у реченні. У прикладі (16) 没有 méiyǒu супроводжується дієсловом 听到 (tīng dào. Почути), яке вказує на заперечення дії, що вже відбулася. "我没有听到" (wǒ méiyǒu tīng dào. Я не почув) вказує на те, що був дзвінок, але ви не почули. "我没有听到" wǒ méiyǒu tīng dào або це зміна початкового плану, можливо, ви планували відповісти на цей дзвінок, але не встигли. Наприклад, як би було сказано, що сьогодні вранці в офісі був гармидер, було купу дзвінків від колег по роботі, тому на питання оточуючих, чи чули як я вам телефонував буде "我没有听到". У прикладі (17) дієслово 解决 jiějué слідує за 没有 méiyǒu, щоб вказати на заперечення стану "вирішення проблеми".

(三) Заперечний прислівник 别 bié.

别 bié є синонімом 不要 bù yào. 别 bié як заперечний прислівник може виражати знеохочення або заборону, а також може виражати припущення, що те, чого людина не хоче бачити, можливо, вже сталося (Чжу Дексі 1998). Існує загальне припущення щодо значення 别 bié, яке можна звести до трьох пунктів:

1. Перешкоджати або забороняти;
2. Припускати;
3. Нагадувати.

1. 别 bié що означає перешкоджати або забороняти.

Існує три види використання при вираженні заборони:

1. 别 bié + дієслово/форма;

2. 别 bié використовується в прийменникових реченнях, і ці речення часто є звичними;

3. 别 bié використовується в однині, яке використовується для повторення слів іншої людини.

别 bié вживається перед дієсловами та деякими прикметниками, щоб перешкодити чомусь або заборонити, а суб'єктом, що мається на увазі, зазвичай є друга особа (你 nǐ або 你们 nǐmen) (Люй Шусян, 1999).

(18) 别抽烟, 这对你们的健康不好。bié chōuyān, zhè duì nǐmen de jiànkāng bù hǎo. Не пали, це шкідливо для твого здоров'я.

(19) 别著急, 我一有消息就给你打电话。bié zhāojí, wǒ yī yǒu xiāoxī jiù gěi nǐ dǎ diànhuà. Не хвилюйся, я зателефоную тобі, як тільки будуть новини.

Слово 别 bié вживається перед дієсловом "抽烟" chōuyān і прикметником "著急" zhāojí у прикладах (18) і (19) відповідно, що показує, що мовець забороняє суб'єкту 你 або 你们 nǐmen поводитися певним чином. Приклад (18) показує, що мовець не схвалює поведінку суб'єкта. Приклад (19) забороняє суб'єкту певну його поведінку.

别 bié вживається перед предикативним реченням, щоб заборонити або наказати.

(20) 别在公共场所大声喧哗。bié zài gōnggòng chǎngsuǒ dàshēng xuānhuá. Не створюйте багато шуму в громадських місцях.

(21) 别给别人带来困扰。bié gěi biérén dài lái kùnrǎo. Не заважайте іншим.

Приклади (20) і (21) є імперативними реченнями, в яких відсутній підмет "你" або "你们" nǐmen тому 别 bié вживається перед присудком для вираження заборони або наказу.

别 bié може використовуватися як слово окремо, щоб вказати на своєрідну відмову.

(22) A: 我觉得我该早点离开办公室。wǒ juéde wǒ gāi zǎodiǎn líkāi bàngōngshì. Думаю, мені варто піти з офісу раніше.

Б: 别, 你需要留下来完成你的工作。 bié, nǐ xūyào liú xiàlái wánchéng nǐ de gōngzuò. Ні, ти маєш залишитися і закінчити роботу.

(23) А: 我想我可以退出这个项目。 А: wǒ xiǎng wǒ kěyǐ tuìchū zhège xiàngmù. Думаю, я можу покинути проект.

Б: 别, 总比不做强。 В: bié, zǒng bǐ bù zuò qiáng. Ні, це краще, ніж нічого.

Коли 别 вживається окремо, повинен бути контекст. У прикладі (22) (23) 别 bié часто супроводжується словами іншої сторони, що вказує на те, що мовець радить та обговорює поведінку іншої сторони в надії отримати згоду іншої сторони зробити так, як хоче мовець. За словами мовця часто слідують слова іншої сторони.

2. 别 bié як припущення

(24) А: 看起来琳娜在演出前很紧张。 kàn qǐlái lín nà zài yǎnchū qián hěn jǐnzhāng. Схоже, що Ліна нервує перед виступом.

Б: 是啊, 她找不到他的笔记了, 别是她弄丢了。 shì a, tā zhǎo bù dào tā de bǐjìle, bié shì tā nòng diūle. Так, вона не може знайти свої записи, можливо вона їх загубила.

(25) А: 为什么马丁最近太难过了? wèishéme mǎdīng zuìjìn tài nánguòle? А: Чому Мадін такий сумний останнім часом?

Б: 他总是难过, 别是他的工作出了问题。 tā zǒng shì nánguò, bié shì tā de gōngzuò chūle wèntí. Він завжди сумний, можливо проблеми на його роботі.

Коли 别 bié використовується для вираження припущення, якщо частина припущення є реченням, можна використовувати тільки 别是 bié shì, а не тільки 别 bié (Люй Шусян, 1999). Приклади (24) і (25) є припущеннями щодо наступних речень, тому 别 bié не може використовуватися, тільки 别是 bié shì.

3. 别 bié як нагадування

(26) 你走路的时候别忘了看交通灯。nǐ zǒulù de shíhòu bié wàngle kàn jiāotōng dēng. Не забувайте дивитися на світлофор, коли йдете.

(27) 明天早上别忘了给我发短信。míngtiān zǎoshang bié wàngle gěi wǒ fā duǎnxìn. Не забудьте надіслати мені текстове повідомлення завтра вранці.

Приклади в реченнях (26) (27) - це нагадування собі або іншій людині не забути або звернути увагу на щось.

(四) Порівняння заперечень 不 bù та 没(有) méi (yǒu).

У китайських заперечних словах цілком очевидно, що "不" bù і "没" méi змішуються, тому в онтологічних дослідженнях більше обговорюються "不" bù і "没有" méiyǒu. Можна порівняти семантичні особливості 不 bù і 没有 méiyǒu та їх часові значення:

1. Семантика 不 bù та 没有 méiyǒu не однакова.

Коли 不 bù заперечує дію, воно виражає суб'єктивну волю і ставлення, своєрідну опозицію і відмову. Заперечення 没有 méiyǒu є об'єктивною констатацією чогось у минулому, а іноді виражає своєрідне внутрішнє вибачення (Ніє Ренфа, 2001; Ван Сінь, 2001).

(28) 教授, 我不通过英语考试。jiàoshòu, wǒ bù tōngguò yīngyǔ kǎoshì. Професоре, я не складаю іспит з англійської мови.

(29) 教授, 我没有通过英语考试。jiàoshòu, wǒ méiyǒu tōngguò yīngyǔ kǎoshì. Професоре, я не склав іспит з англійської мови.

У прикладі (28) вживання 不 bù для заперечення поведінкової дії вказує на суб'єктивну волю і ставлення студента, який знає, що він повинен пройти екзамен з англійської мови, але може не робити його навмисно через якесь неприйняття. У прикладі (29) використання 没有 méiyǒu для заперечення поведінкової дії вказує на те, що студент стверджує щось об'єктивне і вибачається перед професором.

2. Поняття часу, виражені прислівниками 不 bù і 沒有 méiyǒu, не є тотожними.

На думку Цзян Ци та Цзінь Лісінь (1997), різниця між 不 bù та 沒有 méiyǒu в основному пов'язана з фактором часу. 不 bù може використовуватися для заперечення теперішнього і майбутнього, в той час як 沒有 méiyǒu може використовуватися тільки для заперечення минулого і теперішнього, але не майбутнього.

不 bù - це заперечення того, що вже відбулося (Люй Шусян, 1985). Щоб заперечити щось, що вже відбулося, за допомогою 不 bù, потрібно вжити слово або словосполучення часу, яке вказує на минуле, спираючись на наявність певного контекстуального зв'язку.

(30) 上星期她不去上班, 因为她感冒, 她还不去下星期。shàng xīngqī tā bù qù shàngbān, yīnwèi tā gǎnmào, tā hái bù qù xià xīngqī. Минулого тижня вона не вийшла на роботу, бо застудилася, і не вийде наступного тижня.

Відповідно до розуміння попереднього і наступного контекстів, 她不去 tā bù qù вказує на заперечення минулого; безвідносно до попереднього і наступного контекстів, 她还不去 tā hái bù qù можна розуміти як заперечення майбутнього.

Якщо 没 méi вказує на те, що відбувається зараз, у реченні, як правило, має стояти слово часу 现在 xiànzài або 在 zài чи 着 zhe.

(31) 爸爸没在跳舞。bàba méi zài tiàowǔ. Тато зараз не танцює

(32) 教授现在没忙, 你们该请他建议。jiàoshòu xiànzài méi máng, nǐmen gāi qǐng tā jiànyì. Професор зараз не зайнятий, нам слід звернутися до нього за порадою.

У прикладах (31) (32) 没 méi є запереченням теперішньої дії, тому 在 zài потрібно додати до речення, щоб виразити заперечення

теперішньої дії; Якщо в реченні немає часового слова 在 zài, це означає заперечення минулої поведінки.

3. 不 bù можна використовувати перед усіма допоміжними словами, але 没有 méiyǒu, 没 méi можна використовувати лише перед деякими допоміжними словами, такими як 能 néng, 能够 nénggòu, 要 yào, 肯 kěn.

(33) 我认为我的经验不足, 所以我没肯去这个工作。wǒ rènwéi wǒ de jīngyàn bùzú, suǒyǐ wǒ méi kěn qù zhège gōngzuò Я вважаю, що в мене недостатньо досвіду, тому не став братися за цю роботу.

(34) 学校的表演的时候我忘记剧本, 所以我没能告诉我的文本。 xuéxiào de biǎoyǎn de shíhòu wǒ jìdé biǎnjù, suǒyǐ wǒ méi néng gàosù wǒ de wénběn. Під час шкільної вистави я забув сценарій, тому не зміг представити свій текст.

У цьому розділі було розглянуто функціональні відмінності заперечних прислівників у сучасній китайській мові, зосереджуючись на основних прислівниках 不 bù, 没 méi та 别 bié. Виявлено, що кожен з цих прислівників має свою унікальну функцію та використовується в різних ситуаціях. Прислівник 不 bù використовується для заперечення дії або стану в сучасній китайській мові. Він є загальним запереченням і може вживатися з різними частинами мови. Прислівник 没 méi в більшості випадків вказує на заперечення стану або дії в минулому часі. Він часто вживається з дієсловами для позначення того, що дія не відбулася в минулому. Прислівник 别 bié використовується для вираження заборони або наказу. Він може вживатися перед дієсловами або фразами, що позначають дію, яку необхідно припинити.

2.2. Функціональні особливості і відмінності прислівників 并 bìng та 又 yòu для посилення заперечення

Часто значення прислівника залежить від багатьох чинників, зокрема й від контексту або ж від семантичного фону. У цьому пункті порівнюються прислівники - 并 bìnɡ і 又 yòu - які в певному контексті передають негативний відтінок речення.

Звернувшись до словника, можна виявити безліч різних лексичних значень цих слів:

并 bìnɡ:

1. Стояти поруч, перебувати в одному ряду;
2. Поєднуватися, з'єднуватися;
3. Разом, нарівні;

又 yòu:

1. Знову;
2. На додачу, і ще;

Ці прислівники самі по собі не несуть негативного сенсу, проте можуть передавати й інші граматичні значення, одне з яких - посилення негативного тону в негативних реченнях: "зовсім не", "аж ніяк не".

(1) 我并不知道他回来啊! wǒ bìng bù zhīdào tā huílái a! Я зовсім не знав, що вона повернеться!

(2) 我又没有请她回答。wǒ yòu méiyǒu qǐng tā huídá. Я зовсім не просив тебе відповідати.

Приклади (1) і (2) є заперечними реченнями, у яких 并 bìnɡ і 又 yòu є заперечними елементами "я зовсім не знав, що вона повернеться"

і "я зовсім не просив тебе відповідати". Відповідно вони відіграють свою роль у посиленні негативного тону (Ма Чжен, 2001).

У багатьох словниках відзначено негативний ефект, який створюють ці прислівники, але інформація про них поверхнева. Зазначається, що 并 bìng ставиться перед негативними словами для посилення негативного тону, а 又 yòu використовується в заперечних реченнях або риторичних запитаннях для посилення негативного тону. Ці твердження не можна назвати помилковими, тому що, по-перше, прислівники модальності 并 bìng і 又 yòu можуть використовуватися тільки перед негативними словами; по-друге, прислівники модальності 并 bìng і 又 yòu справді можуть посилити негативний тон.

Подивившись на правила вживання цих прислівників, які відображені в словниках або книгах, можна в результаті помилково сприйняти інформацію і написати речення неправильно:

(3) А: 你再跑步一点儿。 nǐ zài pǎobù yīdiǎn er. Пробіжи ще трохи.

Б: 我并不能再跑步了。 wǒ bìng bùnéng zài pǎobùle. Я більше не можу бігти.

(4) А: 李卖住宅事你也知道了? Lǐ mài zhùzhái shì nǐ yě zhīdào le?
Ти ж знаєш, що Лі продала квартиру?

Б: 我又不知道哇。 wǒ yòu bù zhīdào wa. Я не знав цього.

У цих реченнях слова 并 bìng і 又 yòu використовуються недоречно. Якщо справді необхідно посилити негативний тон, ці речення мають бути такими:

Приклад (3) варто замінити 并 bìng на 确实 quèshí, сказавши 我确实不能再跑步了 (wǒ quèshí bùnéng zài pǎobùle. Я справді більше не можу бігти). У прикладі (4) 又 yòu слід замінити на 并 bìng, сказавши 我并不知道哇 (wǒ bìng bù zhīdào wa. Я зовсім не знав цього). Наведені вище приклади доводять, що прислівники 并 або 又 yòu не такі прості у використанні - обидва вони можуть посилити негативний тон речення, але мають свої відмінності у вживанні. Аби відповісти на питання за яких обставин можна і не можна використовувати прислівники модальності 并 bìng та 又 yòu, необхідно дослідити й проаналізувати підґрунтя їхнього відповідного використання.

Прислівник 并 bìng:

Мовні факти доводять, що не завжди можливо використовувати прислівник модальності 并 bìng для посилення негативного тону. Цей прислівник доречний лише тоді, коли мовець заперечує або спростовує певну думку (включно зі своїми вихідними думками), щоб підкреслити правду або дійсну ситуацію (Дзян Ліпін 2014).

Наприклад, коли ми говоримо 她并没有开心 (tā bìng méiyǒu kāixīn. Вона зовсім не щаслива), хтось має сказати перед цим 她已经开心了 (tā yǐjīng kāixīnle. Вона вже щаслива; аналогічно, коли ми кажемо 我并不认识那个男人 (wǒ bìng bù rènshí nàgè nánrén. Я не знаю цього чоловіка), хтось повинен мати на увазі, що я його знаю (Лі Сяоці 2019).

(5) A: 他们昨天又去踢足球了? tāmen zuótiān yòu qù tī zúqiúle?
Вони вчора знову грали у футбол?

Б: 他们昨天并没有去踢足球, 他们跟我写汉字。 tāmen zuótiān bìng méiyǒu qù tī zúqiú, tāmen gēn wǒ xiě hànzì. Вони вчора не грали у футбол, а писали зі мною китайські ієрогліфи.

(6) А: 你会做饭什么泰国菜? nǐ huì zuò fàn shénme tàiguó cài? Що ти вмієш готувати з тайської їжі?

Б: 并没有什么做饭, 我还开始学这是。 bìng méiyǒu shé me zuò fàn, wǒ hái kāishǐ xué zhè shì. Готувати немає чого, я ще тільки починаю вчитися цьому.

(7) 老师说那个学生努力, 其实他并不努力。 lǎoshī shuō nàgè xuéshēng nǔlì, qíshí tā bìng bù nǔlì. Вчитель сказав, що учень старанний, але це не так.

У цих прикладах прислівник "并" bìng передає значення підкреслення істини або заперечення певних думок. Наприклад, запитання "Вони вчора знову грали у футбол?". Очевидно, співрозмовник А має на увазі твердження, що 他们 tāmen знову пішли грати в футбол. Однак співрозмовник Б спростовує його думку, використовуючи для цього конструкцію з прислівником 并 bìng: 他们昨天并没有去踢足球, 他们跟我写汉字。 tāmen zuótiān bìng méiyǒu qù tī zúqiú, tāmen gēn wǒ xiě hànzì. Вони вчора не грали у футбол, а писали зі мною китайські ієрогліфи.

Прислівник "又" yòu:

Прислівник 又 yòu справді посилює негативний тон. Щоб перевірити це, можна порівняти два речення: речення, що містить 又 yòu, і речення, в якому 又 yòu не використовується.

(8) 你又没有吃晚饭，病了吗？ nǐ yòu méiyǒu chī wǎnfàn, bìngle ma? Ти зовсім не вечеряв, ти захворів?

(9) 你没有吃晚饭，病了吗？ nǐ méiyǒu chī wǎnfàn, bìngle ma? Ти не вечеряв, ти захворів?

(10) 你看起来又没有健康，做什么锻炼啊！ nǐ kàn qǐlái yòu méiyǒu jiànkāng, zuò shénme duànliàn a! Ти зовсім не здорово виглядаєш, які тренування ти робиш?

(11) 你看起来没有健康，做什么锻炼啊！ Nǐ kàn qǐlái méiyǒu jiànkāng, zuò shénme duànliàn a! Ти не здорово виглядаєш, які тренування ти робиш?

У прикладі (8) і (10) спостерігається прислівник 又 yòu, у (9) і (11) ж він відсутній. Очевидно, що негативний посил першого речення сильніший, ніж другого. Наступне питання - за яких саме обставин можна використовувати прислівник 又 yòu. Для початку розглянемо кілька прикладів:

(12) A: 今天我们去阿里老板家，带一盘猪肉吧。 jīntiān wǒmen qù ālǐ lǎobǎn jiā, dài yī pán zhūròu ba. Сьогодні ми йдемо додому до боса Алі, візьми з собою тарілку свинини.

Б: 阿里老板又不吃猪肉！ ālǐ lǎobǎn yòu bù chī zhūròu! Але ж бос Алі не їсть свинину!

(13) A: 你带上一点水吧，我们去的地方可能会很热。 nǐ dài shàng yīdiǎn shuǐ ba, wǒmen qù dì dìfāng kěnéng huì hěn rè. Візьми з собою трохи води, в тому місці куди ми йдемо може бути дуже спекотно.

Б: 那个地方的天气又没有热，不用带水的。 nàgè dìfāng de tiānqì yòu méiyǒu rè, bù yòng dài shuǐ de. Але ж погода в тому місці зовсім

не спекотна, не потрібно брати воду. У всіх наведених вище прикладах вживання прислівника 又 уди доречне. Проаналізувавши ці речення, можна дійти висновку, що в кожному з них прислівник 又 уди посилює негативне значення речення. Під час перекладу це значення передається частками "же", "адже", "зовсім не", "зовсім не". Наприклад, у реченні (12) розмовник Б міг відповісти, що не хоче приносити свинину. Але замість цього використав заперечення, щоб підкреслити своє здивування: "Навіщо приносити свинину, якщо бос Алі зовсім не їсть її" = є мусульманином. Аналогічна ситуація і з іншими прикладами речень. Із цього можна ясно бачити, що інколи, коли ми хочемо заперечити певну річ, твердження чи ідею, ми не обов'язково можемо застосовувати метод прямого заперечення, а натомість наголошувати, що такої речі не існує, вказуючи передумову чи причину для досягнення мети заперечення. Згадане вище 又 уди можна використовувати лише в наведеному вище контексті, і воно може посилити заперечення.

Висновки до Розділу 2

У даному розділі було ширше розглянуто різні аспекти використання заперечних прислівників у сучасній китайській мові. Було зосередження на їхніх функціональних особливостях, а також вивчили їхню взаємодію з іншими частинами мови та вплив на синтаксичну структуру речень. Досліджено широкий спектр заперечних прислівників та їх роль у мовленні. Аналізуючи фактори вибору виду заперечення, ми встановили, що такі аспекти, як мета речення, тип присудка, час дії та емоційне забарвлення, впливають на вибір конкретного прислівника. Основними та найчастіше вживаними заперечними прислівниками в сучасній китайській мові являються 不 bù, 沒 méi, 别 bié. Кожен має свою специфіку та використання у

різних контекстах для вираження заборони, заперечення дії або стану. Ми порівняли два прислівники 并 bīng, 又 yòu, які часто використовуються для вираження негативного відтінку речення. Це порівняння допомогло краще розуміти їхню функціональну природу та контекстуальні відмінності. Загалом, дослідження функціональних особливостей заперечних прислівників у сучасній китайській мові дозволило нам глибше зрозуміти їхню роль у формуванні значень та структури мовлення, що має велике значення для практичного використання китайської мови в різних комунікативних ситуаціях.

ВИСНОВКИ

У ході курсової роботи були розглянуті функціональні особливості заперечних прислівників у сучасній китайській мові. Робота складалася з двох розділів, кожен із яких досліджував різні аспекти використання та функціонування заперечних прислівників. Було проведено теоретичний аналіз актуальності проблеми вивчення заперечних прислівників у сучасній китайській лінгвістиці та розглянуто їхні функціональні особливості. Дослідження підкреслило важливість подальшого вивчення цієї проблеми та необхідність розширення знань у цій області. Також висвітлено методи використання заперечень у китайській мові та їхню взаємодію з іншими мовними структурами. Цей аналіз підкреслив важливість дослідження функціональних особливостей заперечних прислівників і висвітлив потребу у подальшому розвитку цієї області науки. Дослідження також зосередило увагу на методах використання заперечень у китайській мові та їхній взаємодії з іншими мовними структурами. Особливий акцент було зроблено на визначенні ролі заперечних прислівників у

формуванні значень та структури мовлення. Дослідження показало, що ці прислівники є важливими засобами вираження заперечення, заборони або негативного стану, що є необхідним для точного та ефективного комунікативного процесу.

Також було висвітлено методи використання заперечень у різних мовних контекстах та їхня взаємодія з іншими мовними структурами, що дозволило краще зрозуміти, як заперечення впливає на синтаксичну структуру речень та на загальну композицію мовлення в китайській мові. Під час аналізу було звернуто увагу на різні аспекти вибору заперечних прислівників, такі як їхнє призначення у реченні, тип присудка, час дії та емоційне забарвлення. Ці аспекти виявилися ключовими при виборі конкретного прислівника, який краще відповідає семантиці речення та його комунікативному контексту. Основними та найчастіше вживаними заперечними прислівниками в сучасній китайській мові є 不 (bù), 没 (méi) та 别 (bié), кожен з яких має свою специфіку та використання у різних мовних контекстах для вираження заборони, заперечення дії або стану. У другому розділі детально проаналізовано функціональні особливості заперечних прислівників у сучасній китайській мові, їх взаємодію з іншими частинами мови та вплив на синтаксичну структуру речень. Розглянуті різні аспекти вибору та використання заперечних прислівників, зокрема їхній вплив на семантичні відтінки речень та їх роль у формуванні мовленнєвих структур. Отже, результати дослідження підтверджують важливість вивчення функціональних особливостей заперечних прислівників у сучасній китайській мові для глибшого розуміння мовних процесів та практичного використання мови в комунікативних ситуаціях.

Отже, дослідження функціональних особливостей заперечних прислівників у сучасній китайській мові має велике практичне значення для ефективного спілкування в китайськомовному

середовищі. Висновки, отримані з цього дослідження, можуть використовуватися як підґрунтя для розробки методик навчання китайської мови, що сприятиме покращенню комунікативних навичок студентів та їхньому успішному використанню мови в різних сферах життя. Крім того, вивчення цієї теми є важливим кроком у напрямку розширення знань про китайську мову та сприянню подальшому розвитку мовної науки, дозволяючи лінгвістам та мовознавцям краще розуміти структуру та функціонування китайської мови. Таким чином, дослідження цієї теми має потенціал для збагачення мовної теорії та практики, що робить його важливим внеском у загальний академічний дискурс.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Auwera J. v. d., Nuyts J. (2018). Oxford Handbook of Modality and Mood. Oxford University Press.. P. 688.

Bai, Q. (2000). Misconceptions in the Teaching and Research of "不" and "没有". Language Teaching and Research.

Chao, J. and Han J. (2005). The Contemporary Chinese Dictionary (5th edition.). Beijing: The Commercial Press.

Chappell H. (2004). Chinese Grammar: Synchronic and Diachronic Perspectives. Oxford University Press, USA. P. 426.

Chen, Y. (2005). Implicit Negative Prayer Clauses in Modern Chinese [D]. Jinhua: Master's thesis, Zhejiang Normal University.

Chu, D.H. (1989) Lecture Notes on Grammar . Beijing: Commercial Press.

Dao, Y. (2000). "Negative categories in modern Chinese", Language Teaching and Research, No. 3.

Djamouri R. (1987) Etude des formes syntaxiques dans les écrits oraculaires gravés sur os et écaille de tortue : Chine, 14e-11e s. av. J.-C.

Djamouri R. (2001). Markers of Predication in Shang Bone Inscriptions. *Sinitic Grammar*. P. 143–171. URL: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198299776.003.0006>

Di Yonghua, (2009) On the Negation Formed by "不" and Antonymic Adjectives (Chinese Language Learning), 汉语学习.

Hao, L. (2003). A Study on Negative Adverbs in Modern Chinese. Shoudu Shifan Daxue, Beijing.

Halliday M. A. K., Halliday M., Christian M. I. M. Matthiessen. (2014). *Introduction to Functional Grammar*. Routledge. P. 480.

Hinkel E. (1977) .Indirectness in L1 and L2 academic writing. *Journal of Pragmatics*. Vol. 27, no. 3. P. 361–386. URL: [https://doi.org/10.1016/s0378-2166\(96\)00040-9](https://doi.org/10.1016/s0378-2166(96)00040-9)

Hou, G. J. (2008). *Pragmatics Big Right and Wrong and the Road to Pragmatic Translation Studies* Sichuan University Press. P. 606

Huibin, Z. , Zhenqian, L. (2011). Negative Marker bu in Chinese: its Nature and Features. *Int. J. Asian Lang. Process*. 21(3). P. 107-160.

Hu, Q. (2007). A Review on the Problem of Negative Expression in Modern Chinese Language. *JOURNAL OF HEFEI UNIVERSITY OF TECHNOLOGY (Social Sciences)* Vol. 21 No. 1

Jiang, L. (1991). Jinzhici bie kaoyuan 禁止詞"別"考源 [On the origin of the prohibitive word bie]. *Yuwen Yanjiu 語文研究 [Linguistic Researches]*. Vol. 38, no. 1.P.42–47

Jiang, Shaoyu & Guanshun Cao. (2005). *Jin dai Han yu yu fa shi yan jiu zong shu /. 8th ed.* Beijing : Shang wu yin shu guan. P. 518.

Jordan M. P. (1998) .The power of negation in English: Text, context and relevance. *Journal of Pragmatics*. Vol. 29, no. 6. P. 705–752. URL: [https://doi.org/10.1016/s0378-2166\(97\)00086-6](https://doi.org/10.1016/s0378-2166(97)00086-6)

Li C. N. (1981). *Mandarin Chinese: A functional reference grammar*. Berkeley : University of California Press. P. 691.

Li F. (2019). *On the interpretation of negation in Mandarin Chinese* : doctoral thesis. P. 312 .

Li, T. (2003). The Usage of "不" and "没有" and time restriction. *Chinese Language Learning*. Vol. 2. P. 1-7.

Ma, Z. (2001). The modal adverbs "bing" and "you" strengthen the negative tone-concurrently talk about the words 'semantic background used in the sentences. *Chinese Teaching in the World*.

Nie, R. (2001).Linguistic features of the negative word "不" and "没有" and its temporal significance. *Chinese Language Learning*. P. 320.

Norman J. (1988). *Chinese*. Cambridge [Cambridgeshire] : Cambridge University Press. P.292.

Paris M.-C. (1981). LI (Charles N.) et THOMPSON (Sandra A.) *Mandarin Chinese. A functional reference grammar*. Berkeley, Los Angeles, London, University of California Press, 1981, 691 p. *Cahiers de Linguistique Asie Orientale*. Vol. 11, no. 2. P. 87–97. URL: <https://doi.org/10.1163/19606028-90000007>

Peyraube, A. T. Wiebusch. (1994) . Problems Relating to the History of Different Copulas in Ancient Chinese. In *Honour of William S. Wang: Interdisciplinary Studies on Language And Language Change* ed. by M. Y. Chen and O.J.L. Tzeng. Taipei: PyramidePress. P. 383–404.

Pulleyblank, E. G. (2000). Morphology in Old Chinese. *Journal of Chinese Linguistics*. Vol. 28, no.1 . P. 26-51

Qi L. X. (2013). *Boya Chinese: Intermediate I*. Peking University Press. P.230.

Ross C., Ma J.-h. (2006). *Modern Mandarin Chinese Grammar: A Practical Guide*. Taylor & Francis Group. P. 397.

Shuxiang, L. (1985). Yiwen, Fouding, Kending, [Questions, Negation, and Affirmation], *Zhongguo Yuwen* . P. 241–250.

Shuxiang, L. (1982). "Lun Ci de Danwei de Queding " (The Definition of Words as Lexical Units and the Problem of Taking Words as Dictionary Entries), in Yuyan Yanjiu Luncong (Linguistic Studies: A Symposium). Vol. 2. P. 180-221.

Shuxiang, L. (1956). The Essentials of Chinese Grammar. Beijing : Commercial Press.

Shuxiang, L. (1999). Eight hundred words of modern Chinese. Beijing : Commercial Press.

Van der Auwera J. (2010) .On the diachrony of negation. The Expression of Negation / ed. by L. R. Horn. Berlin, New York. P. 73–110. URL: <https://doi.org/10.1515/9783110219302.73>

Vincze, Veronika et al. (2008). The BioScope Corpus: Biomedical Texts Annotated for Uncertainty, Negation and Their Scopes". BMC Bioinformatics 9 . Vol. 9, S11. 32 Xiao R., McEnery T. (2008). Negation in chinese: a corpus-based study. Journal of Chinese Linguistics. Vol. 36, no. 2. P. 274–320.

Wang, H. (2000). The Pragmatic Difference between "不" and "没有" and the Position of "不" and "没有"[J]. Journal of Capital Normal University (Social Science Edition).

Wang, X. (2007). Cognitive Semantic Analysis of "不" and "没有"[J]. Language Teaching and Learning: A Study of the Pragmatic Differences between "不" and "没".

Xiao R., McEnery T. (2008). Negation in chinese: a corpus-based study. Journal of Chinese Linguistics. Vol. 36, no. 2. P. 274–320.

Yan Xuan, Su Rui, Kou Ying. (2021). Corpus-Based Contrastive Study of the Appraisal Systems in English and Chinese Scientific Research Articles / X. Yuchen et al. Taylor & Francis Group. P. 416.

Yang Wei. (2014). Duiwài hànyǔ zhòng jiégòu zhùcí "的, 得, 地" piān wù fēnxīyǔ jiàoxué duìcè. [Master Thesis]. Soochow University.

Yuehua L. (2001). Practical Grammar of Modern Chinese. P. 1005.

Zhao, U. (1979). Grammar of Spoken Chinese . Beijing : Commercial Press.

Zhuang, Huibin & Liu, Zhenqian. (2011). Negative marker 不 in Chinese: its nature and features. International Journal of Asian Language Processing, Vol. 21, no. 7. P.107-160.

Zhou, S. (1964). "Questioning the Lexical Nature of the Character "莫", Chinese Language, No. 4.

Zhongwei W. (2003). Contemporary Chinese. Vol.1 Sinolingua, 2. P.216

不和没(有)的句法, 语义, 语用区别, (2006). China Journal

摘要

研究课题：共43页，48个参考文献。

研究目的：研究现代汉语中否定副词的功能特点。

研究对象：现代汉语中的否定副词。

研究内容：研究现代汉语语言学中否定副词的功能特点及其对语音的影响。

研究结果的科学新颖性在于，在对这些副词的功能特征进行理解时，既包含了现代理论，也包含了早期理论和方法，这使我们能够对其发展动态进行研究。

本研究对否定副词在不同使用情况下的使用进行了详细分析。研究结果对进一步发展以否定副词为主题的汉语教学方法具有重要的现实意义。

论文结构包括引言、两章、各章结论、总结论和参考文献列表。第一章主要介绍现代汉语语言学中否定副词功能特征研究的理论基础。它讨论了这一研究的问题和汉语否定法的功能特征。第二章探讨了现代汉语语言学中否定副词的功能特点。它研究了现代汉语中否定副词的具体用法，以及否定副词“不”、“没”和“别”之间的功能差异。此外，还分析了副词“并”和“又”在加强否定方面的功能性质和区别。